

Napirenden 551.23 hévízkincsünk hasznosítása

Megérték a feltételek a nagyobb szabású tervek megvalósítására

A hazai hévízkincs hasznosításáról ankétot rendezett a Balneoklimatológiai Egyesület. A legújabb kutatási eredményekről számoltak be az orvosoknak. Az ankét nemcsak azt jelzi, hogy hévízeink gyógyászati alkalmazásának fejlesztését szükséges és érdemes napirenden tartani, hanem azt is, hogy e téren megérték a feltételek nagyobb szabású tervek megvalósítására. Az ankét alkalmából beszélgettünk Bélteki Lajossal, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet osztályvezetőjével.

— Hogyan látja az ország területén a további hévízfeltárási lehetőségeket. Miként lehetne jobban kihasználni a meglevőket? — kérdeztük.

339 termálkút

— Az ország területének több mint hetven százaléka alkalmas ásvány- és hévízfeltárára — kaptuk a választ. — Jelenleg 339 olyan mélyfúrású kút van az országban, amely 35 foknál melegebb vizet ad. Körülbelül a felét használják fürdésre és negyedrészt ivóvíznek. A kutak 11,8 százalékát a mezőgazdaságban hasznosítják, 4 százalékát ipari célokra, főleg kendergyárakban, 2,2 százalékát lakások fűtésére. A kutak 11,5 százalékának hasznosítására most készítenek terveket: elsősorban üvegházak fűtésére gondolnak. Törekedni kell a több lépcsős hasznosításra: jó példa erre Szentes, Szeged, Hajdúszoboszló, ahol kertészeti telepeket működtetnek, fürdőket táplálnak, lakásokat fűtenek termálvízzel.

— Hol terveznek még komplex hasznosítást?

— Biharugrán a feltárt hévizet fürdésre, kertészeti és halgazdasági célokra akarják felhasználni. Ebben a vízben a halivadék gyorsabban fejlődik. Tiszakécskén, Szőregen, Nagyrábén fürdési és mezőgazdasági hasznosításra gondolnak, Békéscsabán lakásokat is fűtenek a hévízzel. Az utóbbi években feltárt kutak balneológiai szempontból is értékesek. Csak hogy ezeket a kutakat jórészt kertészeti célokra fűtötték és használják. A várostól, községtől öt-nyolc kilométert is meghaladó távolságban vannak, ez a körülmény megnehezíti a balneológiai hasznosítást. Hasonló a helyzet a szénhidrogén-kutatásnál keletkezett termálkutatknál is. Ezek között is számos kút nemcsak a lakott területtől, hanem a köves úttól is több kilométerre esik és így nem akad hasznosító. Ilyenek az endrődi, véggyházi, sarvasi, turai, demjén-egerszalóki kutak. Pedig fűtési és balneológiai célra értékes a vizük.

Nagy lehetőségek

A nyugati határszélen, Vas és Győr-Sopron megyében az utóbbi években indult meg a hévízfeltárási. Az e területen feltárt vizek is alkalmasak balneológiai hasznosításra. Sárváron van az ország ásványi sókban leggazdagabb hévize, amellyel az Egészségügyi Minisztériumnak nagy tervei vannak. Gyógyfürdő, gyógyszálló épül a 90 fokos termálvizet adó kút mellé.

— A balatoni szezon meghosszabbítására, a tévidék értékeinek fokozására milyen

lehetőségeket nyújt a termálvíz?

— Fonyód és Balatonbény között — ha nem is közvetlenül a tó partján — van lehetőség hévízfeltárára. A jövő évben részletes kutatást kezd itt el a VITUKI. Balatonfenyvesen most fejezik be a 600 méteres kutatófúrást, a feltárt víz 31 Celsius fok hőmérsékletű. A tervek szerint itt szabadtéri fürdőt építenek. A Balatontól kissé távolabb, Igalon, Csisztapusztán és Zalakaroson szénhidrogén-kutatások során tártak fel hévizet, az itt kiépült fürdőket a balatoni nyaralók időromlás esetén nagy számban látogatják. A Fonyód melletti Táska községben tavaly feltárt termálvíz hasznosításának előmunkálatai most folynak. A táscai nagy vízbőségű és magas hőfokú termálkutatásra kiemelkedő szerep vár a balatoni idegenforgalomban.

A Balatontól 20–30 kilométeres távolságban levő sávban további kutatófúrásokat kezdenek a jövő évben, így Tab és Marcali környékén.

Európában egyedülálló...

Az ankéton az új tabáni gyógyfürdő pályázatról és a gellérthegyi gyógybarlang kutatásról Horváth József, a Fővárosi Fürdőigazgatóság főmérnöke számolt be.

A Gellérthegy körüli források hozamát a dunai vízállás változása erőteljesen befolyásolja — mondotta. — Nagyön alacsony vízállásnál a Rácfürdőnél vízellátási gondok jelentkeznek. Az új tabáni gyógyfürdőt éppen azért nem lehetett mindeddig megépíteni a Rác gyógyfürdő helyére, mert az ott levő források vízadó képessége nem tette lehetővé. A szakmabelieket régóta foglalkoztatta, hogyan lehetne megfogni és hasznosítani a Dunába áramló szőkevény forrásokat: vizük a Rudasfürdő gyógyvizéhez hasonló. A VITUKI részletes programot készített, a források vizét Dunába érkezésük előtt kellene megfogni. A Duna-parton és a Gellérthegy tövében kutatást fűrtak a szőkevény források megfogására. Ez sikerrel járt. A kutakból kiemelt vizet a Gellért-fürdőben használják fel. A végleges kutakat a hegy belsejébe kell telepíteni, hogy a Duna vízállása ne befolyásolhassa a források vízhozamát.

A fúrások folyamán derült ki, hogy a volt sziklakápolna alatt hat méterre újabb üreg van. Feltáráskor szép aragonit lerakódásokkal díszített természetes barlangra leltek, amelyet a termálvíz alakított ki. Ezeknek az eredményeknek alapján kezdődött el az idén a Gellérthegy teljes feltárási, kutatási, hidrológiai, geológiai, balneoklimatológiai szempontból.

A több évre szóló kutatások során a Gellérthegy belsejét észak-déli irányban feltárák, a Rácfürdő Mátyásforrásaiig. A táró hossza közel 1200 méter, ebből 200 méteres vágat már elkészült. Az aragonit barlangot teljesen kibontják. A kutatások eldöntik, hogy kialakítható-e a Gellérthegyben balneoterápiás intézmény. Ha igen, milyen mértékben és méretekben. A barlang levegője mozgásszervi, reumatikus megbetegedésekre kedvezőnek látszik, a hő- és radioaktív hatás érvényesülése miatt. Európában talán egyedülálló komplexum lehet.

Az eddigi kutatásoknak eddigi legfőbb eredménye a tabáni gyógyfürdő tervpályázat kiírása. Szokatlanul nagy az érdeklődés, 180 tervezőéptész jelentkezett. A gyógyfürdőben férfi, női termálosztályt és súlyfürdőt kell tervezni. A gyógyfürdőt orvosi osztály és 60 ágyas kórházi, illetve szanatóriumi részleg egészíti ki. A budapesti uszodahiányok enyhítésére nagyméretű fedettuszoda is kiírásra került. A tervezésnél külön szempont, hogy a törökkori kupolás részhez ragaszkodnak a műemlékvédelem szakemberei. A pályamunkákat jövő év januárban kell beadni.